

REGULAMENT

privind protejarea, administrarea și utilizarea drumurilor comunale aflate în administrarea Comunei Berzunți

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1 Prezentul regulament stabilește măsurile administrative adoptate de Comuna Berzunți pentru protejarea, conservarea și utilizarea corespunzătoare a drumurilor comunale aflate în administrarea sa.

Art. 2 Regulamentul urmărește:

- a) conservarea patrimoniului public;
- b) prevenirea degradării infrastructurii rutiere;
- c) protejarea investițiilor publice realizate din fonduri locale, județene, guvernamentale sau europene;
- d) recuperarea prejudiciilor produse domeniului public;
- e) asigurarea desfășurării circulației în condiții de siguranță.

Art. 3 Prezentul regulament se aplică tuturor persoanelor fizice și juridice care utilizează drumurile comunale indiferent de natura activității desfășurate.

Art. 4 În sensul prezentului regulament:

- a) drum comun al reprezintă drumul aflat în administrarea Comunei Berzunți;
- b) domeniu public reprezintă totalitatea bunurilor aparținând domeniului public al comunei;
- c) degradare reprezintă orice modificare a stării tehnice a drumului ori a elementelor sale constructive produsă prin acțiunea utilizatorilor;
- d) utilizator reprezintă orice persoană fizică sau juridică ce folosește infrastructura rutieră.

CAPITOLUL II

Principii

Art. 5 Administrarea drumurilor comunale se întemeiază pe următoarele principii:

- a) legalitate;
- b) protejarea patrimoniului public;
- c) prevenirea producerii prejudiciilor;
- d) recuperarea integrală a prejudiciilor;
- e) colaborarea instituțională;
- f) transparența activității administrației publice locale.

Art. 6 Drumurile comunale constituie bunuri de interes public și beneficiază de protecția conferită de lege domeniului public.

CAPITOLUL III

Obligațiile utilizatorilor

Art. 7 Utilizatorii drumurilor comunale au obligația:

- a) să utilizeze infrastructura rutieră fără a produce degradări;
- b) să evite deteriorarea carosabilului, acostamentelor, șanțurilor, rigolelor, podețelor, podurilor și lucrărilor de artă;

CONFORM CU
ORIGINALUL

- c) să nu abandoneze pe carosabil materiale, deșeuri, agregate, lemn, resturi vegetale sau alte obiecte;
- d) să îndepărteze imediat orice material căzut accidental pe carosabil;
- e) să respecte restricțiile de circulație instituite potrivit legii.

Art. 8 Este interzisă folosirea drumurilor comunale într-un mod care produce ori poate produce degradări semnificative ale infrastructurii.

Art. 9 Persoanele care produc degradări au obligația de a înștiința de îndată Primăria Comunei Berzunți și de a lua măsurile necesare pentru limitarea efectelor produse.

Art. 10 Obligațiile prevăzute de prezentul regulament nu înlătură răspunderea civilă, contravențională sau penală prevăzută de lege.

CAPITOLUL IV

Protejarea infrastructurii rutiere

Art. 11 Administratorul urmărește permanent starea tehnică a infrastructurii rutiere și de a adopta măsurile necesare pentru prevenirea și limitarea degradărilor.

Art. 12 Constituie degradări ale infrastructurii rutiere, fără ca enumerarea să fie limitativă:

- a) tasarea ori deformarea carosabilului;
- b) fisurarea sau ruperea îmbrăcăminții asfaltice ori pietruite;
- c) distrugerea acostamentelor;
- d) colmatarea ori distrugerea șanțurilor și rigolelor;
- e) deteriorarea podețelor, podurilor sau zidurilor de sprijin;
- f) murdărirea carosabilului cu noroi, agregate minerale, material lemnos ori alte materiale care afectează siguranța circulației;
- g) deteriorarea indicatoarelor rutiere, parapetelor sau marcajelor;
- h) orice altă afectare a bunurilor aparținând domeniului public.

Art. 13 Persoana care produce o degradare are obligația:

- a) să înceteze activitatea care produce prejudiciul;
- b) să anunțe Primăria Comunei Berzunți în cel mai scurt timp;
- c) să permită constatarea și evaluarea degradărilor;
- d) să suporte, potrivit legii, costurile readucerii bunului la starea anterioară.

CAPITOLUL V

Constatarea degradărilor

Art. 14 În vederea protejării domeniului public, Primarul Comunei Berzunți poate constitui, prin dispoziție, una sau mai multe comisii de constatare.

Art. 15 Comisia poate fi alcătuită din:

- personal din cadrul compartimentului tehnic;
- compartimentului juridic;
- compartimentului urbanism;
- poliției locale, dacă aceasta există;
- alte persoane cu atribuții în administrarea domeniului public.

Art. 16 Comisia are următoarele atribuții:

- a) verificarea stării drumurilor comunale;
- b) identificarea degradărilor;
- c) întocmirea proceselor-verbale de constatare;
- d) efectuarea de fotografii și înregistrări video;
- e) măsurarea degradărilor;
- f) întocmirea de schițe și planșe;

g) propunerea efectuării unor expertize tehnice.

Art. 17 În exercitarea atribuțiilor sale, comisia nu poate opri vehicule în trafic, nu poate controla documentele conducătorilor auto și nu poate exercita atribuții care, potrivit legii, revin Poliției Române, ISCTR, Gărzii Forestiere ori altor autorități competente.

Art. 18 Constatările comisiei constituie mijloace de probă în procedurile administrative și judiciare, în condițiile legii.

CAPITOLUL VI

Monitorizarea infrastructurii

Art. 19 În scopul administrării eficiente a domeniului public, Primăria poate realiza monitorizarea traficului pe drumurile comunale prin mijloace tehnice și administrative permise de lege.

Art. 20 Monitorizarea poate consta în:

- a) sisteme video;
- b) fotografii;
- c) filmări aeriene realizate în condițiile legii;
- d) ridicări topografice;
- e) măsurători tehnice;
- f) rapoarte periodice privind starea infrastructurii.

Art. 21 Datele obținute pot fi utilizate exclusiv pentru:

- a) administrarea domeniului public;
- b) constatarea degradărilor;
- c) evaluarea prejudiciilor;
- d) formularea sesizărilor către autoritățile competente;
- e) apărarea intereselor Comunei Berzunți în fața instanțelor de judecată.

CAPITOLUL VII

Colaborarea instituțională

Art. 22 În vederea protejării infrastructurii rutiere, Primăria Comunei Berzunți poate solicita sprijinul instituțiilor publice competente.

Art. 23 Solicitățile pot fi adresate, după caz:

- a) Inspectoratului de Poliție Județean Bacău;
- b) Serviciului Rutier;
- c) Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier;
- d) Gărzii Forestiere;
- e) Direcției Silvice;
- f) Gărzii Naționale de Mediu;
- g) Instituției Prefectului;
- h) Consiliului Județean Bacău;
- i) altor autorități competente.

Art. 24 Primăria poate solicita organizarea de acțiuni comune pentru:

- a) verificarea stării drumurilor;
- b) identificarea cauzelor degradărilor;
- c) documentarea situațiilor de fapt;
- d) prevenirea afectării domeniului public.

Art. 25 Refuzul ori imposibilitatea unei instituții de a participa la acțiunile comune nu împiedică U.A.T. Comuna Berzunți să efectueze propriile activități de monitorizare și documentare, în limitele competențelor sale legale.

CAPITOLUL VIII

Evaluarea prejudiciilor

Art. 26 Ori de câte ori se constată existența unor degradări, Primăria va proceda la evaluarea acestora.

Art. 27 Evaluarea poate fi realizată prin:

- a) specialiști ai aparatului de specialitate;
- b) experți tehnici autorizați;
- c) proiectanți;
- d) executanți de lucrări;
- e) alte persoane autorizate potrivit legii.

Art. 28

Valoarea prejudiciului se stabilește pe baza:

- a) expertizelor tehnice;
- b) devizelor de lucrări;
- c) ofertelor de piață;
- d) situațiilor de lucrări;
- e) altor documente justificative.

CAPITOLUL IX

Recuperarea prejudiciilor produse domeniului public

Art. 29 În cazul în care, în urma verificărilor efectuate, rezultă că bunurile aparținând domeniului public al Comunei Berzunți au fost deteriorate, Primarul va dispune luarea tuturor măsurilor legale necesare pentru recuperarea integrală a prejudiciului.

Art. 30 În vederea recuperării prejudiciului, Primăria poate:

- a) solicita explicații persoanelor implicate;
- b) solicita documente și informații autorităților publice competente;
- c) solicita efectuarea unei expertize tehnice;
- d) întocmi note de constatare și rapoarte tehnice;
- e) invita persoana responsabilă la conciliere;
- f) promova acțiuni civile în justiție.

Art. 31 Recuperarea prejudiciilor se realizează potrivit dispozițiilor Codului civil și ale Codului de procedură civilă.

CAPITOLUL X

Sesizarea autorităților competente

Art. 32 Ori de câte ori, în exercitarea atribuțiilor sale, Primăria constată existența unor împrejurări care pot constitui încălcări ale legislației, aceasta va sesiza instituțiile competente.

Art. 33 Sesizările pot privi, după caz:

- a) degradarea infrastructurii rutiere;
- b) depășirea limitelor legale privind masele maxime admise, atunci când există indicii în acest sens;
- c) deteriorarea domeniului public;
- d) încălcarea normelor privind protecția mediului;
- e) orice alte fapte pentru care competența de verificare aparține unei autorități publice.

Art. 34 Sesizările pot fi însoțite de:

- a) fotografii;
- b) înregistrări video;
- c) procese-verbale de constatare;
- d) planșe fotografice;
- e) schițe;

- f) rapoarte tehnice;
- g) orice alte mijloace de probă obținute în condițiile legii.

CAPITOLUL XI

Evidența tehnică a infrastructurii

Art. 35 Primăria poate întocmi și actualiza periodic o evidență tehnică privind starea drumurilor comunale.

Art. 36 Evidența poate cuprinde:

- a) lungimea sectoarelor de drum;
- b) tipul structurii rutiere;
- c) anul executării lucrărilor;
- d) fotografiile înainte și după degradare;
- e) istoricul intervențiilor;
- f) costurile lucrărilor de reparații.

Art. 37 Documentele prevăzute la art. 36 pot constitui mijloace de probă în procedurile administrative și judiciare.

CAPITOLUL XII

Dispoziții privind colaborarea cu deținătorii de utilități și administratorii altor bunuri publice

Art. 38 În vederea protejării infrastructurii rutiere, Primăria poate încheia protocoale de colaborare cu instituțiile publice și operatorii care desfășoară activități pe raza comunei.

Art. 39 Protocoalele pot avea ca obiect:

- a) schimbul de informații;
- b) coordonarea lucrărilor;
- c) protejarea domeniului public;
- d) schimbul de date tehnice;
- e) alte activități desfășurate în limitele competențelor legale ale fiecărei instituții.

CAPITOLUL XIII

Dispoziții finale

Art. 40 Aplicarea prezentului regulament nu aduce atingere atribuțiilor conferite prin lege:

- Poliției Române;
- Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier;
- Gărzii Forestiere;
- Gărzii Naționale de Mediu;
- Inspectoratului de Stat în Construcții;
- altor autorități publice competente.

Art. 41 Prezentul regulament nu conferă personalului Primăriei atribuții de oprire în trafic, control al vehiculelor, verificare a documentelor de transport, cântărire a vehiculelor sau aplicare de sancțiuni în domenii care, potrivit legii, aparțin altor autorități.

Art. 42 Personalul Primăriei are dreptul de a constata starea bunurilor aflate în administrarea comunei, de a documenta degradările și de a întocmi înregistrări administrative privind acestea.

Art. 43 Ori de câte ori există suspiciuni privind încălcarea legislației, Primăria va solicita intervenția autorităților competente.

Art. 44 Prezentul regulament se completează de drept cu dispozițiile:

- OUG nr.57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

- O.G. nr. 43/1997 privind regimul drumurilor;
- O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice;
- Codului civil;
- Codului de procedură civilă;
- celorlalte acte normative incidente.

Art. 45

Anexele nr. 1-3 fac parte integrantă din prezentul regulament.

Presedinte de sedinta,

Cons. Mihalache Constantin

Contrasemneaza pentru legalitate

Secretarul general al comunei,

Cioca Loredana Teofana

**CONFORM CU
ORIGINALUL**

**PROCEDURA PRIVIND CONSTATAREA, EVALUAREA ȘI RECUPERAREA
PREJUDICIILOR PRODUSE DRUMURILOR COMUNALE AFLATE ÎN
ADMINISTRAREA COMUNEI BERZUNȚI**

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1 Prezenta procedură stabilește modul de constatare, documentare, evaluare și recuperare a prejudiciilor produse bunurilor aparținând domeniului public al Comunei Berzunți.

Art. 2 Procedura se aplică tuturor situațiilor în care există indicii că infrastructura rutieră administrată de comună a fost afectată prin utilizarea drumurilor comunale.

Art. 3 Aplicarea prezentei proceduri nu aduce atingere atribuțiilor conferite prin lege Poliției Române, Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier, Gărzii Forestiere, Gărzii Naționale de Mediu ori altor autorități competente.

CAPITOLUL II

Sesizarea degradărilor

Art. 4 Sesizarea degradărilor poate fi făcută:

- a) de primar;
- b) de viceprimar;
- c) de compartimentele de specialitate;
- d) de consilierii locali;
- e) de cetățeni;
- f) de alte instituții publice.

Art. 5 Sesizarea trebuie să cuprindă, în măsura în care sunt cunoscute:

- locul producerii degradării;
- data sau perioada aproximativă;
- descrierea situației;
- eventualele persoane ori vehicule implicate;
- fotografii sau alte mijloace de probă.

CAPITOLUL III

Verificarea în teren

Art. 6 După primirea sesizării, Primarul poate dispune efectuarea unei verificări în teren.

Art. 7 Verificarea urmărește:

- a) identificarea exactă a sectorului de drum;
- b) descrierea degradărilor;
- c) fotografierea și filmarea acestora;
- d) stabilirea dimensiunilor aproximative;
- e) evaluarea riscului pentru circulația rutieră.

Art. 8 În cazul în care degradările pun în pericol siguranța circulației, Primăria va lua măsurile necesare pentru semnalizarea acestora și va sesiza instituțiile competente, după caz.

CAPITOLUL IV

Documentarea

Art. 9 Constatarea degradărilor se consemnează într-un proces-verbal.

Art. 10 La procesul-verbal se pot anexa: planșe fotografice, imagini video, schițe, planuri cadastrale, rapoarte tehnice, declarații ale persoanelor prezente, orice alte înscrisuri utile.

Art. 11 În situația în care există sisteme video instalate de comună, imaginile pot fi analizate exclusiv în scopul documentării degradărilor și al apărării intereselor patrimoniale ale comunei, cu respectarea legislației privind protecția datelor.

CAPITOLUL V

Evaluarea tehnică

Art. 12 Atunci când natura degradărilor o impune, Primarul poate dispune efectuarea unei expertize tehnice.

Art. 13 Expertiza poate avea ca obiect:

- identificarea cauzelor degradării;
- stabilirea lucrărilor necesare;
- estimarea valorii prejudiciului;
- determinarea impactului asupra duratei de exploatare a drumului.

Art. 14 Raportul de expertiză constituie document tehnic care poate fundamenta măsurile administrative și acțiunile judiciare ale Comunei Berzunți.

CAPITOLUL VI

Recuperarea prejudiciului

Art. 15 În cazul în care persoana răspunzătoare este identificată, Primăria va comunica acesteia o notificare prealabilă privind prejudiciul constatat și valoarea estimată a acestuia.

Art. 16 În lipsa remedierii amiabile, Comuna Berzunți poate promova acțiune în justiție pentru recuperarea integrală a prejudiciului și a cheltuielilor ocazionate de readucerea drumului la starea corespunzătoare.

CAPITOLUL VII

Evidența degradărilor

Art. 17 Compartimentul de specialitate va ține un Registru al degradărilor infrastructurii rutiere, în care se vor înscrice: data constatării, sectorul de drum, descrierea degradării, măsurile dispuse, valoarea estimată a prejudiciului, stadiul recuperării acestuia.

Art. 18 Registrul prevăzut la art. 17 constituie instrument administrativ de monitorizare și fundamentare a investițiilor privind întreținerea și repararea drumurilor comunale.

Presedinte de sedinta,

Cons. Mihalache Constantin

Contrasemneaza pentru legalitate

Secretarul general al comunei,

Cioca Loredana Teofana

**CONFORM CU
ORIGINALUL**

ROMÂNIA
JUDEȚUL BACĂU
PRIMĂRIA BERZUNȚI

Tel. 0234/336.000; Fax. 0234/336.304; email: primariaberzunti@yahoo.com

Anexa 2 la HCL nr. 74 / 28.08.2020

APROBAT
PRIMAR

RAPORT DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A PREJUDICIULUI
Privind impactul transportului de materiale lemnoase asupra infrastructurii rutiere locale

Nr. înregistrare: _____ / Data: ____ / ____ / 2026

I. DATE PRIVIND CADRUL LEGAL

Prezentul raport a fost întocmit în conformitate cu prevederile O.G. nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, republicată, cu modificările ulterioare, și ale Legii nr. 46/2008 (Codul Silvic). Monitorizarea s-a efectuat în scopul protejării rețelei de drumuri publice de interes local și identificării degradărilor structurale provocate de vehiculele grele utilizate în exploatarea forestieră de pe raza unității administrativ-teritoriale.

II. SECTORUL DE DRUM MONITORIZAT ȘI PERIOADA

Denumire drum / Cod: Drum Comunal (DC) / Sătesc (DS) nr. _____
Tronson / Sector afectat: km _____ până la km _____ (Locul/Punctul: _____)
Perioada de monitorizare: De la data de ____ / ____ / ____ până la data de ____ / ____ / ____
Operator economic vizat: S.C. _____ S.R.L. (Date identificare / CUI)

III. CENTRALIZATORUL TRAFICULUI ȘI VERIFICĂRILOR ÎN TEREN

Date colectate în urma acțiunilor de control și monitorizare:

Data / Ora	Nr. Înmatricular e Auto / Remorcă	Cod Aviz SUMAL 2.0	Volum Lemn (m³)	Tonaj Estimat / Cântărit (t)	Există AST* (Da/Nu)
____ / ____ / ____ / ora ____	____ / ____	_____	_____	_____	☐ Da ☐ Nu
____ / ____ / ____ / ora ____	____ / ____	_____	_____	_____	☐ Da ☐ Nu
____ / ____ / ____ / ora ____	____ / ____	_____	_____	_____	☐ Da ☐ Nu

*AST - Autorizație Specială de Transport (eliberată pentru depășirea maselor și/sau dimensiunilor maxime admise).

IV. EVALUAREA DEGRADĂRILOR ȘI CALCULUL PREJUDICIULUI

În urma inspecției tehnice la fața locului, s-au constatat următoarele deteriorări ale elementelor componente ale drumului public, costurile de refacere fiind estimate pe baza tarifelor standard în vigoare:

N r. crt	Element drum public degradat / Tip defecțiune	U.M.	Cantitat e măsurată	Tarif unitar estimat (Lei)	Valoare estimată Prejudiciu (Lei)
1	Suprafața carosabil distrus (gropi, făgașe adânci, vâluiți din cauza tonajului)	mp	_____	_____	_____
2	Marginea drumului ruptă / acostamente surpate	ml	_____	_____	_____
3	șanțuri / rigole laterale colmatate sau distruse prin manevre	ml	_____	_____	_____
4	Podete avariate structural	buc	_____	_____	_____
5	Murdărirea carosabilului (aducere noroi masiv din parchet forestier)	mp	_____	_____	_____
TOTAL VALOARE PREJUDICIU ESTIMAT (fără TVA)					_____ Lei

V. CONCLUZII ȘI MĂSURI PROPUSE

1. **Notificarea Operatorului:** Transmiterea unei somații de plată către operatorul economic responsabil, în vederea acoperirii amiabile a prejudiciului în termen de 15 zile calendaristice.
2. **Acțiune juridică:** În caz de refuz, deschiderea acțiunii în instanță pentru recuperarea debitului conform prezentului raport și a Notei de Constatare tehnice.
3. **Restricții administrative:** Monitorizarea strictă continuă și propunerea instalării de limitatoare de tonaj sau impunerea unei garanții financiare pentru viitoarele autorizații de acces.

Întocmit,
Compartiment Tehnic /
Inspector:

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
CONS. MIHALACHE CONSTANTIN

CONTRASEMNEAZĂ,
SECRETAR GENERAL,
CLOCA LOREDANA - TEODORA

CONFORM CU
ORIGINALUL

ROMÂNIA
JUDEȚUL BACĂU
PRIMĂRIA BERZUNȚI

Tel. 0234/336.000; Fax. 0234/336.304; email: primariaberzunți@yahoo.com

FIȘĂ DE EVALUARE A PREJUDICIULUI ADUS DRUMULUI PUBLIC

Anexă la Procesul-Verbal de Constatare a Contravenției / Notei de Constatare nr.
_____ din _____

I. DATE GENERALE ȘI DE IDENTIFICARE

Administratorul drumului public: _____

Denumirea/Clasa drumului: ☐ Drum Național (DN) | ☐ Drum Județean (DJ) | ☐ Drum Comunal (DC) / Local

Sectorul de drum afectat (Sursa - Destinația / km / Poziție GPS):

Date vehicul transportator:

- Operator economic (Firmă / Proprietar): _____
- Număr înmatriculare (Autocamion + Remorcă/Semiremorcă): _____
- Nume conducător auto: _____

II. CONSTATAREA ȘI TIPUL DEGRADĂRII DRUMULUI

Se bifează tipurile de defecțiuni structurale provocate de tonaj sau manevre nepermise:

- **Gropi și fâgașe adânci** provocate prin depășirea greutății pe osie.
- **Ruperea/văluirea marginilor** carosabilului sau platformei drumului.
- **Distrugerea șanțurilor, rigolelor** sau podețelor laterale de scurgere a apei.
- **Aducerea de noroi/material pământos** pe stratul de asfalt (lipsă kit curățare roți la ieșirea din parchetul forestier).
- **Deteriorarea elementelor de siguranță** (parapeți, indicatoare rutiere).

III. DETERMINAREA AMPLIORII DAUNELOR (MĂSURĂTORI TEHNICE)

Nr. Crt.	Elementul de drum degradat	Unitatea de măsură (mp / ml / buc)	Cantitate măsurată în teren
1.	Suprafață carosabil distrusă (asfalt / pietriș)	mp	
2.	Rigole / Șanțuri colmatate sau distruse	ml	
3.	Podețe avariate structural	buc	
4.	Suprafață drum murdărită cu noroi masiv	mp / ml	

IV. CALCULUL VALORII PREJUDICIULUI (DEVIZ ESTIMATIV DE REFACERE)

Calculul sumei necesare pentru aducerea drumului la starea inițială, conform tarifelor de lucrări de drumuri:

1. **Cost aducere la starea inițială a carosabilului:**
 - $\text{Suprafață (mp)} \times \text{Tarif refacere/mp} = \underline{\hspace{2cm}}$ Lei
2. **Cost reparații/curățare elemente accesorii (șanțuri, podețe):**
 - $\text{Cantitate} \times \text{Tarif refacere} = \underline{\hspace{2cm}}$ Lei
3. **Tarif suplimentar de utilizare a drumului (dacă s-a circulat fără AST - Autorizație Specială de Transport):**
 - *Conform algoritmului legal pentru depășire tonaj* = $\underline{\hspace{2cm}}$ Lei
4. **VALOARE TOTALĂ PREJUDICIU DRUM PUBLIC:** = $\underline{\hspace{2cm}}$ Lei (fără TVA / cu TVA inclus)

V. CONCLUZII ȘI SEMNĂTURI

Prezenta fișă constituie titlu de fundamentare pentru recuperarea pagubelor în instanță sau pe cale amiabilă de la operatorul economic vinovat.

- **Reprezentant Administrator Drum (Inginer/Inspector):** $\underline{\hspace{2cm}}$
(Semnătura)
- **Reprezentant Organ de Control (Poliția Locală / I.S.C.T.R. / Poliția Rutieră):**
 $\underline{\hspace{2cm}}$ (Semnătura)
- **Luat la cunoștință (Conducător auto / Delegat):** $\underline{\hspace{2cm}}$ (Semnătura / Refuz semnare)